

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

**Матеріали всеукраїнської
науково-практичної конференції
«Сучасні виклики та
перспективи розвитку
економіки і бізнесу»
6 грудня 2023 р.**

Запоріжжя — 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ДМИТРА МОТОРНОГО**

**ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ
ТА БІЗНЕСУ**

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ І БІЗНЕСУ**

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

6 грудня 2023 р.

**Запоріжжя
2023**

УДК [33+65+338.48+339.9+355.018](043)

Т 13

Сучасні виклики та перспективи розвитку економіки і бізнесу: зб. тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2023 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя: ТДАТУ, 2023.

Збірник містить матеріали учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні виклики та перспективи розвитку економіки і бізнесу». У тезах доповідей збірника висвітлено результати досліджень сучасних проблем та перспектив розвитку економіки, бізнесу та туризму в Україні, міжнародних економічних відносин, визначені аспекти сталого розвитку регіонів країни.

Матеріали збірника будуть корисними для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів, фахівців, що працюють за зазначеними напрямками.

Матеріали публікуються в авторській редакції

ISBN

© Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, 2023

Організаційний комітет конференції

Колокольчикова І. В. – голова організаційного комітету, д.е.н., професор, декан факультету економіки і бізнесу ТДАТУ

Коноваленко А. С. – заступник голови організаційного комітету, д.е.н., директор Науково-дослідного інституту соціально-економічного розвитку регіону ТДАТУ

Макаренко П. М. – член-кореспондент академії НААН України, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету

Болтянська Л. О. – к.е.н., доцент, завідувачка кафедри економіки і бізнесу ТДАТУ

Сиротюк Г. В. – к.е.н., доцент Львівського національного університету природокористування

Власюк Ю. О. – к.е.н, доцент ВСП Хмельницького політехнічного фахового коледжу Національного університету «Львівська політехніка»

Зміст

Секція 1.

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Болтянський Б. В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ	8
Василина О. Р., Лавецький І. О. ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО - НАЙБІЛЬШ ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	10
Васильченко О. О. ВПЛИВ ФАКТОРІВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ	12
Єрємін І.Л., Голуб Н.О. СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ	15
Нехай В. В., Іконніков Д. ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО МЕСЕНДЖЕРА	18
Русінова О.Г., Голуб Н.О. КАНАЛИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ, ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА	20
Салін С. В. ПЕРЕВАГИ БЛОКЧЕЙНУ В ЮРИДИЧНОМУ СЕКТОРІ	22
Селіванова Є.В., Голуб Н.В. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ ГРОМАДЯН У РАЗІ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ	24
Черевко Г. В. ВІЙНА В УКРАЇНІ: НАСЛІДКИ ДЛЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	27
Яців С. Ф. ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	29

Секція 2.

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Братко В. М., Цвілий С. М. РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ТУРИЗМУ	32
Демко В. С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ	34
Демко В. С., Попова А. Г. СВІТОВІ ІННОВАЦІЙНІ ТРЕНДИ В КУЛЬТУРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ	37
Жарченко В. Ю., Цвілий С. М. МОБІЛЬНІ ГІДІ У ЯКОСТІ ТРЕНДУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ	40
Зла Р. А., Демко В. С. РОЗВИТОК КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	43
Колокольчикова І.В., Лепетченко Д.М. ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	45
Кукіна Н. В., Душак А., Душак М. СУЧАСНІ РЕАЛІЇ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ	47
Оболенцева Л. В., Діасамідзе М. М. ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ	49
Підлужна О. Б. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	50
Пісецький М. М. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ УКРАЇНИ У БЕЗПЕКОВОМУ КОНТЕКСТІ	52

*Секція 3.***ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Бандура І. І., Сокот О. Є. УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ХЛІБО-БУЛОЧНИХ ВИРОБІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЇСТИВНИХ ГРИБІВ ТА ПРОДУКТІВ ЇХНЬОЇ ПЕРЕРОБКИ	57
Болтянська Л. О. ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	59
Власюк Ю. О. ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КАЙДЖЕН У ДІЯЛЬНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	61
Єременко А.А., Голуб Н.О. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, НЕОБХІДНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	63
Завадських Г. М., Кукіна Г. В. ІНВЕСТИЦІЇ В АГРАРНИЙ СЕКТОР: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ	66
Завадських Г. М. ІМПАКТ-ІНВЕСТИЦІЇ І СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В СТВОРЕННІ СОЦІАЛЬНОГО ВПЛИВУ	68
Завадських Г. М., Ковнацька О. С. РЕЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	70
Зеленецька Д.О., Голуб Н.О. СУТНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКІВ ТА ЇЇ МІСЦЕ І РОЛЬ У СТРАХОВОМУ БІЗНЕСІ	72
Колач С. М., Періг Ю. А. НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	75
Коноваленко А.С. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	78
Красномовець В. А. ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	80
Кукіна Н. В., Петлюк Н. І. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОПОЗИЦІЇ СОНЯШНИКУ НА ВНУТРІШНЬОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	82
Лисак О. І. ДРОПШИПІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В ЕЛЕКТРОННІЙ ТОРГІВЛІ	84
Мельник О. В. МЕТАПРОСТІР ЯК ІННОВАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	87
Павлова М. Б. БІЗНЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	90
Прус Ю. О., Сафарова А. С. ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ	91
Тебенко В. М. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	93
Черевко І. В. ЗМІНИ КЛІМАТУ ЯК ЧИННИК ДИВЕРСИФІКАЦІЇ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	97

*Секція 4.***ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ**

Березівський З. П., Кривов'яза В. О. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ	100
---	-----

Козак В. М. СУТНІСНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-РЕСУРСНОЇ СКЛАДОВОЇ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ В ЦИФРОВІЗОВАНІЙ ЕКОСИСТЕМІ	101
Красномовець В. А., Бойко Н. С. ВПЛИВ СТАНДАРТИЗАЦІЇ НА ЯКІСТЬ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ	104
Ортіна Г. В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЦЕ РЕАЛІЗАЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	106
Сиротюк Г. В. СУЧАСНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	108
Степанюк Р. С. ЧИННИКИ СТІЙКОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	110

Секція 5.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Волкова О. В. МИТНИЙ КОНТРОЛЬ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ	115
Костякова А. А., Хома А. Р. СТРАТЕГІЯ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ МІЖ КРАЇНАМИ СВІТУ	118
Почерніна Н. В., Виноградова Д. В. ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	121
Почерніна Н. В., Муха В. М. ЗДОБУТКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН СВІТУ У РАКУРСІ МІЖНАРОДНИХ ІНДЕКСІВ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	124
Почерніна Н. В. ПЕРЕВАГИ У ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ ЯК ЗАСІБ ПОЛІТИКИ ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНІВ	126
Савіцький А. В. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЕТАПНІСТЬ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	128

4. Складність. Запровадження практики екологічного управління може бути складним і вимагати змін у багатьох сферах діяльності організації. Координація та комунікація є важливими для того, щоб усі зацікавлені сторони були узгоджені та ефективно працювали разом [3].

Таким чином, екологічний менеджмент являє собою інноваційний підхід до організації процесу управління. Суть його полягає в забезпеченні такої діяльності, що становитиме екологічно орієнтований вектор концепції сталого розвитку. Впровадження даних засад є запорукою інноваційного розвитку та забезпечення конкурентних переваг.

Список використаних джерел

1. Elshaer IA, Azazz AMS, Fayyad S. Green Management and Sustainable Performance of Small- and Medium-Sized Hospitality Businesses: Moderating the Role of an Employee's Pro-Environmental Behaviour. *J Environ Res Public Health*. 2023. Vol. 20(3). P. 2244. <https://doi.org/10.3390/ijerph20032244>.
2. Green Management. URL: <https://www.mindtools.com/aevwa71/green-management> (дата звернення 01.12.2023).
3. What is Green Management? URL: https://www.mbaknol.com/modern-management-concepts/what-is-green-management/#google_vignette (дата звернення 01.12.2023).

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОПОЗИЦІЇ СОНЯШНИКУ НА ВНУТРІШНЬОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Кукіна Н. В.

к.е.н., доцент, завідувачка кафедри маркетингу

Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Петлюк Н. І.

здобувач ОС «Бакалавр» за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа»

Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Україна, в останні роки, є світовим лідером виробництва та експорту соняшникової олії. Не дивлячись на військові події, підвищення рівня політичних і економічних ризиків, олійно-жирова галузь продовжує свій розвиток та демонструє активне нарощування експортного потенціалу. Так, за 11 місяців маркетингового року 2022-2023 наша країна експортувала 5,2 млн т соняшникової олії, що становить майже 40% всього світового експорту [4]. У порівнянні з попереднім маркетинговим роком, обсяг експорту олії збільшився на 26%. Тому, виробництво соняшнику сільськогосподарськими товаровиробниками є стратегічно важливим видом діяльності аграрного сектору економіки для загального розвитку України [2].

Через окупацію Південних регіонів України країною-агресором, в 2022 р. частка землі під посівами сільськогосподарських культур зменшилась по відношенню до рівня 2021 р. на 29% [3], що зумовило скорочення питомого показника виробництва продукції рослинництва на 6%. Обсяги виробництва соняшнику не стали винятком. Так, зменшення посівних площ культури у 2022 р., порівняно з 2021 р., у зв'язку з військовими подіями, становило 1840 тис. га, зокрема: у Запорізькій області – 465 тис. га, Херсонській – 349 тис. га, Луганській - 442 тис. га, Харківській – 342 тис. га [4].

Розглянемо динаміку формуючих факторів пропозиції соняшнику в Україні в табл.1.

З приведених даних бачимо, що за період 2019-2022 роки відбулося значне погіршення екстенсивних та інтенсивних факторів формування пропозиції на ринку. Так, площа посівів

соняшнику збільшилася з 5928 тис. га до 6622 тис. га у 2021 р., але у 2022 р. розмір площі скоротився до 4817 тис. га або на 27,3%.

Таблиця 1

Показники формування пропозиції соняшнику на внутрішньому ринку України за 2019-2022 роки

Показники	Роки				2022 р. у % до 2019 р.
	2019	2020	2021	2022	
Площа, з якої зібрано врожай соняшнику, тис. га	5928	6457	6622	4817	77,0
Урожайність соняшнику, т/га	2,57	2,03	2,46	2,17	93,3
Валовий збір соняшнику, тис. т	15254	13110	16392	10473	71,7

Джерело: складено за даними [4;5]

Причиною цього є втрата землі, яка знаходиться в тимчасовій окупації, під активними бойовими діями або замінована. Урожайність культури у 2022 р., порівняно з 2019 р., знизилася на 6,7%. Це було зумовлено зниженням рівня витрат на виробництво, а саме на добрива, засоби захисту рослин, насіння тощо. Таким чином, умови виробництва культури стають складнішими.

З метою визначення тенденцій подальшого розвитку виробництва соняшника застосуємо трендове моделювання (рис. 1).

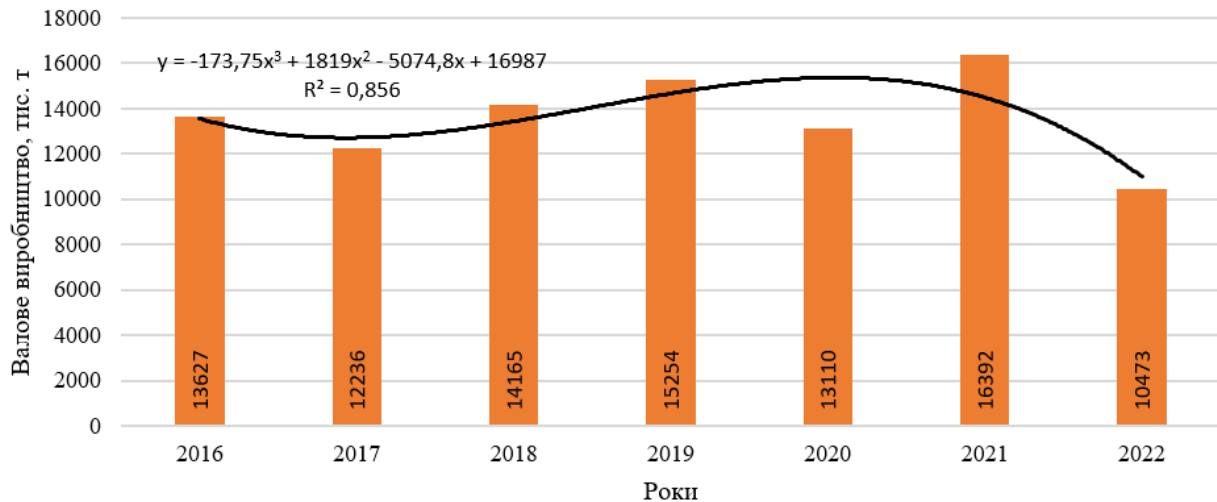

Рис. 1. Трендова динаміка валового виробництва соняшнику в Україні за період 2016-2022 рр.

Джерело: складено за даними [4;5]

Отримане рівняння кривої тренду демонструє негативну динаміку обсягів виробництва соняшнику на найближчі 3 роки. Таким чином, можемо прогнозувати скорочення виробництва культури, і, як наслідок, переробної продукції соняшнику. Тому, вже сьогодні необхідно впроваджувати інноваційний підхід до виробництва сільськогосподарської культури, що значно підвищить продуктивність одного гектару посівної площі та урожайності соняшнику [1].

Отже, сучасні військово-політичні події негативно впливають на формування пропозиції соняшнику на внутрішньому ринку України. За незмінності умов виробництва культури найближчими роками пропозиція соняшнику продовжуватиме скорочуватися, що негативно вплине на переробну промисловість та експортні позиції на світовому ринку соняшникової олії. Тому актуальним сьогодні є впровадження у виробництво соняшнику інновацій у технології

обробки ґрунту, догляду за посівами, збору урожаю тощо, що підвищить урожайність культури та продуктивність 1 га посівної площі [1]. Саме інноваційний підхід здатний, за умов скорочення сільськогосподарських угідь, забезпечувати високі валові збори соняшнику та утримувати лідерські позиції на ринку соняшникової олії.

Список використаних джерел

1. Захарченко О. Г., Кукіна Н. В. Енергетичний менеджмент в аспекті підвищення ефективності виробництва насіння соняшнику. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2014. Вип. 2. С. 407-410
2. Кукіна Н. В., Бакіна Т. В. Оцінка експорту як важеля конкурентоздатності національної економіки. *Молодий вчений*. 2016. № 12.1. С. 804-808.
3. Огляд збитків від війни в сільському господарстві України. *Непряма оцінка пошкоджень*. 2022. Вип. 2. URL: <https://minagro.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/damagesreport> (дата звернення 21.11.2023).
4. Огляд українського ринку соняшнику та соняшникової олії - 2022/23. URL: <http://shareupotential.com/ru/BE/ukrainian-podsolnechnik-maslo-2023.html> (дата звернення 21.11.2023).
5. Статистична інформація / Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 21.11.2023).

ДРОПШИПІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В ЕЛЕКТРОННІЙ ТОРГІВЛІ

Лисак О. І.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри економіки і бізнесу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Кількість оптових та роздрібних торгових підприємств в Україні постійно збільшується. Одним із визначальних чинників успішної діяльності торговельних підприємств є наявність достатньої величини оборотного капіталу.

Успішне управління оборотним капіталом торговельного підприємства буде визначальним для його ефективного функціонування у майбутньому. У сфері торгівлі оборотні активи складають значну частину валютного балансу. Це найбільш легко реалізовуваний капітал, і результати економічної діяльності та фінансовий стан підприємства значною мірою залежать від стану і раціонального використання цих активів.

Етап становлення торговельного підприємства зазвичай характеризується недостатністю ресурсів для формування необхідного розміру оборотних активів. Підприємства стикаються з проблемою пошуку фінансових ресурсів для закупівлі товарів в потрібній кількості. Одним із наслідків є невеликий асортимент товарів для продажу та неможливість сформувати достатній товарний запас.

В електронній торгівлі можливим рішенням проблеми недостатності оборотного капіталу є здійснення на початковому етапі торговельної діяльності за допомогою дропшипінгу.

Дропшипінг – це практика продажу товарів, які відправляються покупцю безпосередньо від виробника, дистриб'ютора або постачальника. Ритейлери, які продають способом дропшипінгу, не зберігають запаси на складі та не купують товари заздалегідь для продажу – натомість замовлення клієнтів надсилаються постачальнику для виконання, при цьому